

Vince Oszkár

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

333. 32

Hely

Idő

" 457 "

Személy

Helyszám

Szerző:

MI A KIÚT

Cím:

LAKÁSGONDJAINKBÓL ?

Beszélgetés

Forrás:

DR. KOTSIS IVÁN

műegyetemi professzorral

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

457. IV. 10.

Magyarország lakásviszonyai igen súlyosak. Gondjainkat semmivel sem könnyebbíti, hogy a világ egyes országainak lakáshelyzete a miénkénél is kedvezőlenebb. A munkás-paraszt kormány egyik fő feladatának tekinti a lakáskérdés megoldását. A tervek kidolgozásában döntő szavuk lesz a legkiválóbb szakembereknek is. Erről beszélgettünk a magyar építéstudomány és a lakásépítés egyik neves szakértőjével, dr. Kotsis Iván műegyetemi professzorral.

— Mi a súlyos lakáshiány oka?

— Az elmúlt tíz esztendőben közismerten nagy volt az építőtevékenység, de az ipari, mezőgazdasági, hivatali és számos egyéb jellegű építkezésekkel szemben a lakásépítés erősen hátrébe szorult.

A most készülő hároméves terv végrehajtása során szembe kell néznünk a reális lehetőségekkel. Elsősorban is sok lakást kell építenünk. Az építéshelyeket úgy kell kijelölni és a lakóházakat megtervezni, hogy a kivitelezést minél gazdaságosabbá és gyorsabbá tehessek. Mindkét szempont a lakótelepek építését indokolja. Az épületek azonban ne ötemeletes zárt lakókaszárnnyak, hanem zöld parkterületen, szabadonálló, nyitott és laza, sávos elrendezésűek legyenek, amelyeknek térközeit a levegő jól átjárja. A lakóházsávokban többféle lakástípust kell tervezni.

— A szakemberek között igen sokan a „foghijak” beépítését szorgalmazzák. Mennyire járható a lakáshiány enyhítésének ez az útja?

— A „foghijak” beépítésével a mai lakáshiány nem oldható meg. Amennyire örvendetes volna a városkép szempontjából, hogy a tűzfalakkal határolt telkek beépüljenek, annyira időszerűtlen jelenleg ez az építésmód. Ma gyorsan, olcsón és sok lakást kell termelnünk. A „foghijak” alaprajzainak a többnyire kicsiny, vagy élszabdalt telkek sokszor szabálytalan idomú körvonalaiiba kell beilleszkedniük. Nem használhatók fel típus-alaprajzok, hanem telkenként sajátos, drágább és mindig kompromisszumok árán alakított terveket kell készíteni. De egyéb megkötöttségek is nehezítik a takarékoskodást: a párkánymagasság, a tetőkiképzés, a szomszédokhoz csatlakozóan földszinti üzletek kényeszerű megtervezése. Növeli a költségeket az is, hogy a kivitelezés elaprózódik. Egy helyen csak kis tömeg épül és így eleve le kell mondanunk a tömegépítkezés közismert gazdaságossági tényezőiről. A „foghijak” beépítésének sorrendben a lakáskérdés viszonylagos megoldása után kell következnie.

— Az irány tehát jó darabig: a lakótelepek építése. De meg-

felel-e a követelményeknek jelenlegi lakótelep-tervezési gyakorlatunk?

— A nyitott sávokban kialakított lakótelepekre igen sok és jó tervet készítettek. E lakástípusokat mégsem szabad örökvényűeknek tekintenünk. A tipizálásnak nem az a célja, hogy egy megállapított típus szerint éveken át építsünk, hanem az, hogy egy lakótelepen ugyanaz az alaprajzú lakás több példányban épüljön. Így olcsó, ha viszont például két év múlva más helyen nem ugyanaz, hanem ennek javított változata épül fel, nem lesz drágább, és csak az a fontos, hogy a javított változathoz egyszerűen több ház épüljön.

Mellőzni kell a hamis reprezentációt, a költséges kiképzéseket, például a felesleges faragottkő alapzatokat. Balkonokat lakószobákhoz nem szükséges építeni, mert nagyon költségesek és feleslegesek, de még francia ablakokat sem. A gyakorlat már régen igazolta, hogy ezeket a lakók tartózkodásra nem használják és csupán a homlokzat kedvéért tervezik. Ezenkívül drágák és télen hűtik a lakást. Csak a konyha elé épített poroló-balkon építése célszerű, amit jól old meg a függőfolyosós elrendezés. A homlokzati egyszerűsítés révén elérhető megtakarítás terhére kívánatos a lakószobák területének valamelyes növelése. Ha a szobák elég nagyok, a lakó könnyebben megbékél a kevésbé tökéletes technikai felszereléssel.

Már a tömeges lakástermelés során is szükséges a 3 szobás, konyhás lakások építése, amelyben a szülők és a kétnembeli gyermekek hálólhelye legyen elkülönítve. Építeni kell lakókonyhás típusokat is, mert ma már világszerte mind több családnak a konyha az étkező helye. A szerkezetek jók legyenek és ne bonyolultak; tömeges termelés esetén minél egyszerűbb a kivitelezés, annál biztonságosabb.

Vidéki városainkban a lakáshelyzet a fővárosihoz hasonló. Talán azzal a különbséggel, hogy ott a külső telepes építés a kevésbé zárt városalakulat folytán önként adódik; kisebb a belterület, kevesebb a bántó „foghij” és a figyelem már azelőtt is a külső telepek felé irányult. A vidéken ipartelepek, üzemek és bányák körzetében a munkásság részére ne építsünk lakásokat több, gyakran 3 emeletes zárt bérházak alakjában. Vegyük figyelembe, hogy a dolgozók túlnyomórészt faluról kerültek munkahelyükre és nem szívesen mondanak le régebbi igényeikről. Továbbá: mivel a bányák és üzemek dolgozói naphosszat sötét bányában vagy az üzemek rossz levegőjű munkacsarnokaiban tartózkodnak, szükségük van tehát arra, hogy szabad idejüket legalább részben levegőn, kertben töltsék.

Az e célra alkalmas, ideális típus a földszintes kertesház volna. Mivel azonban az egyénekenkénti, vagyis szabadonálló lakóház telke és építése drága, azonkívül széj-

jelhúzza a települést, célszerűbb e lakásokat vagy földszintes ikerház, vagy még inkább 4—6—8 egységű sorházakban építeni. Ezekben az előkertek kívül mindenkinek biztosíthatók a kis háztáji gazdaság feltételei. Az ilyen kertes, földszintes lakóházakhoz nem feltétlenül szükséges vízvezeték és csatornázás. A nagy közművezeték, a víztárolás és a szennyvízderítés a költségeket aránytalanul növeli. De nem is szükségesek ezek. A gyakorlat igazolja, hogy a kertben két-két telekhatáron álló közös kút, valamint a lakóház hátsó, fedett tornácából megközelíthető, jól szellőzőt száraz árnyékszék, a falusi lakóházhoz szokott dolgozók igényeit — legalábbis átmenetileg — kielégítik.

— Urrá lehetünk-e súlyos lakás-nehezégeinken, építőanyag-iparunk mai kapacitásával és kizárólag a hagyományos építőanyagok felhasználásával?

— Aligha, mert a rendelkezésre álló építőanyag kevés. Az új anyagok és szerkezetek (főként nagy panelekre gondolok) éppen a tipizálható lakásépítésben alkalmazhatók előnyösen és tömegesen.

Eddig dr. Kotsis Iván professzor nyilatkozata.

Ugy véljük, ez is hozzájárul számos vitás kérdés tisztázásához.

Vince Oszkár